

| | |
|-----------------|---|
| ASSIGNATURA: | GINECOLOGIA ONCOLÒGICA I PREVENCIÓ DEL CÀNCER GENITAL |
| MATÈRIA: | CÀNCER |
| DEPARTAMENT: | OBSTETRÍCIA I GINECOLOGIA, PEDIATRIA, RADIOLOGIA I MEDICINA FÍSICA |
| UNITAT: | OBSTETRÍCIA I GINECOLOGIA |
| CRÈDITS TOTALS: | 4,5 |
| COORDINACIÓ: | DRS. JOSÉ ANTONIO LEJÁRCEGUI FORT I LUIS M. PUIG TINTORÉ |
| PROFESSORAT: | OBSTETRÍCIA I GINECOLOGIA: DRS. X. IGLESIAS, P. POU, J. A. LEJÁRCEGUI, J. PAHISA, L. M. PUIG I A. TORNÉ. ANATOMIA PATOLÒGICA: DRS. M. MÀRQUEZ I J. ORDI. RADIOLOGIA I MEDICINA FÍSICA: DRS. A. BIETE, T. QUERALT I A. ROVIROSA. ONCOLOGIA MÈDICA: DR. B. MELLADO. BIOQUÍMICA: DR. R. MOLINA. EPIDEMIOLOGIA: DR. X. BOSCH. |

OBJECTIUS GENERALS

Aprofundir en l'epidemiologia i els grups de risc dels diferents càncers localitzats en l'aparell genital femení, especialment en les seves lesions precursors i en les proves per aconseguir-ne la detecció el més aviat possible.

Actualització i ampliació dels coneixements sobre les tècniques actuals de diagnòstic, estadificació i seguiment dels càncers genitals.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Al acabar el procés de formació l'alumne ha de ser capaç de:

- fer un estudi diagnòstic de les dones amb anomalies en les proves de detecció precoç i conèixer les possibilitats terapèutiques de les diverses lesions premalignes.
- conèixer les possibilitats terapèutiques per aplicar-les de forma individualitzada al tractament de cada pacient de manera coordinada entre les diferents opcions, amb l'objectiu de millorar-ne la supervivència.
- d'haver assolit coneixements actualitzats sobre el tractament del dolor i les cures pal·liatives de les malalties oncològiques de l'aparell genital femení.

TEMARI

1. Epidemiologia i grups de risc en el càncer ginecològic.
2. Papil·lomavirus i oncogènesi del tracte genital inferior: introducció. Estructura i tipus de virus del papil·loma humà. Mètodes de detecció de l'HPV. Conclusions.
3. Biologia molecular; immunologia del càncer en els seus aspectes diagnòstics i terapèutics.

4. Marcadors tumorals: conceptes i criteris per a la seva valoració. Principals marcadors tumorals en el càncer ginecològic. Utilitat clínica dels marcadors tumorals. Conclusions.
5. Anatomia patològica de les lesions del tracte genital inferior: neoplàsia intraepitelial; carcinoma micrometastàtic i carcinoma metastàtic.
6. Tècniques de cribratge: objectius. Definició de cribratge. Factors decisius de l'efectivitat del cribratge. Requeriments d'un programa de cribratge. Consens vigent actualment.
7. Citologia com a tècnica de cribratge. Valoració. Sistema Bethesda.
8. Diagnòstic de les dones amb citologia anormal del coll uterí. Valor de la colposcòpia en la detecció i diagnòstic de la neoplàsia intraepitelial.
9. Tractament de les lesions intraepitelials cervicals. Valoració colposcòpica preterapèutica. Modalitats terapèutiques. Tècniques d'escissió i tècniques destructives locals. Altres tractaments.
10. Detecció, diagnòstic i tractament de les lesions intraepitelials de la vulva i la vagina. Lesions intraepitelials multicèntriques.
11. Anàlisi i crítica dels mètodes diagnòstics utilitzats en el càncer ginecològic, amb especial referència a les tècniques d'imatge.
12. Estadificació dels càncers ginecològics: vulva, vagina, coll uterí, endometri i ovari.
13. Aplicació de la quimioteràpia i hormonoteràpia en el càncer ginecològic.
14. Paper de la radioteràpia en el càncer ginecològic. Característiques de la radiació utilitzada. Radiologia. Modalitats de tractament. Complicacions de la radiació.
15. Valoració preoperatòria de la pacient amb càncer ginecològic. Seguiment posttractament. Freqüència de les exploracions clíniques, tècniques d'imatge i marcadors tumorals. Supervivència lliure de la malaltia i supervivència global.
16. Modalitats de les tècniques quirúrgiques emprades en ginecologia oncològica. Tècniques per via abdominal, vaginal i laparoscòpica. Elecció del mètode més adequat segons la localització del càncer. Crítica de les diferents tècniques.
17. Cures pal·liatives en oncologia: objectius. Valoració del malalt necessitat d'atenció pal·liativa. Tractament pal·liatiu dels símptomes més freqüents —sistèmics i locoregionals— amb especial atenció al dolor.
18. Crítica de les diferents alternatives terapèutiques en el càncer de la vulva.
19. Aplicació del tractament multidisciplinari en el càncer del coll uterí. Seqüència terapèutica de la quimioteràpia, cirurgia i radioteràpia.
20. Anatomia patològica del càncer de l'endometri i de l'ovari. Factors histològics. Pronòstics d'importància per tal d'establir el tractament més adequat.
21. Histeroscòpia en les hiperplàsies i en l'adenocarcinoma de l'endometri.
22. Factors que cal valorar en el càncer de l'endometri per tal de tractar adequadament la pacient i que poden condicionar l'actitud terapèutica.
23. Sarcomes uterins. Orientacions terapèutiques actuals i relació que mantenen amb els factors pronòstics. Conclusions.
24. Diagnòstic i tractament multidisciplinari del carcinoma d'ovari.
25. Càncer ginecològic i embaràs.

AVALUACIÓ

Procediments

Avaluació continuada de la participació de l'estudiant en els seminaris i en la presentació dels casos clínics.

Criteris d'avaluació:

- Es valorarà la capacitat de prendre decisions davant de problemes clínics relacionats amb la ginecologia oncològica.
- Es valorarà el coneixement de l'eficàcia de les diferents tècniques complementàries segons la localització de la neoplàsia.

- Es pretén poder efectuar una valoració de l'eficàcia dels coneixements en el moment d'efectuar-ne l'aplicació en casos clínics concrets. Per aconseguir aquest objectiu es lliurarà un resum previ dels casos clínics, amb les dades més rellevants relacionades amb les explicacions teòriques que s'han rebut.

Críteris de qualificació:

Per a la qualificació final es tindrà en compte:

- Assistència a les classes teòriques.
- Coneixement del temari de l'assignatura.
- Participació activa en els seminaris i en la presentació de les històries clíniques.
- Habilitat per a la recerca de bibliografia actual sobre temes de ginecologia oncològica i el valor de les dades obtingudes en la recerca bibliogràfica que s'hagi sol·licitat.
- Comentari de les històries clíniques.

RECURSOS D'APRENTATGE I METODOLOGIES DOCENTS

- Classes teòriques on s'utilitzaran essencialment els següents recursos audiovisuals: diapositives i transparències.
- Seminaris i presentació de casos clínics, amb la inclusió d'imatges relacionades amb el cas de manera semblant a l'apartat anterior.
- Sessions de presentació del diagnòstic per la imatge d'aplicació en el diagnòstic precoç del càncer ginecològic, com ara la colposcòpia, l'ecografia, la ressonància nuclear, la tomografia computada i la histeroscòpia.

Bibliografia

BURGHARDT, E.; PICKEL, H.; GIRARDI, F. *Colposcopy Cervical Pathology*. Nova York: Thieme Stuttgart, 1998.

DISAIA, P. J.; CREASMAN, W. P. *Oncología ginecológica clínica*. Madrid: Mosby; Doyma, 1994.

GONZÁLEZ-MERLO, J. ET AL. *Oncología ginecológica*. Barcelona: Salvat, 1991.

IGLESIAS, X.; BALAGUERÓ, L.; XERCAVINS, J. et al. *VI Curso Intensivo de Formación Continuada en Ginecología Oncológica*. Madrid: Ergon, 1998.

LUESLEY, D. M.; BARRASSO, R. *Cancer and Pre-Cancer of the Cervix*. Londres: Chapman and Hall Medical, 1998.

REQUISITS D'APRENTATGE

Per cursar aquesta assignatura l'estudiant haurà de tenir els coneixements suficients sobre conceptes anatomicopatològics, de biologia molecular, de diagnòstic per imatge, radioteràpia i quimioteràpia, adquirits en cursos anteriors i durant l'aprenentatge en l'assignatura d'Obstetrícia i Ginecologia, que s'haurà d'haver cursat o s'haurà d'estar cursant simultàniament.